

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

6 Å R G.
N:r 39-40

TIDEVARVET

6 OKT.
1928

TIDEVARVET
N:r 39-40: 1928

Valresultaten och regeringsskif-
ter reflekteras i Tidevarvets ledan-
de artiklar: Valresultatets
facit, De blindas dag och
— 3.

*

Eko från Genève ger en
översikt av nionde folkförbundsmö-
tet.

*

Demokratiens inre
verkstad är första artikeln i
en serie över demokratiens framtid
och möjligheter.

*

Röster ur tiden ger en
provkarta på hur man diskuterar och
vad man diskuterar just nu i vårt
land.

*

Professor Johan Almkvists bro-
schyr Aktuella synpunkter på sexu-
alfrågan, behandlas i artikeln På
väg mot enkelmoralen.

*

Herr C. J. Ekmans angrepp på
Frisinnade Kvinnors program besva-
ras, en smula sent men ingående
i artikeln Svar till herr
E k m a n .

Eko från Genève

NYTT UPSKOV MED AVRUST- NING BEVILJAT

Nationernas förbunds nionde för-
samling har åtskiljts. Det är den
fjärde församlingen i rad som dis-
kuterat förberedelserna till den för-
sta allmänna avrustningskonferensen
och man kan knappast säga att den
kommit längre än till att uppskjuta
den. Församlingen har beslutat att
ännu en förberedande konferens
skall inkallas under nästa år och att
det skall bli den sista före den verk-
liga konferensen, som man tänker
sig skola äga rum 1930. Vid detta
beslut segrade den tyska uppfatt-
ningen mot den engelska som var
den att man borde uppskjuta den
förberedande konferensen på obe-
stämd tid, d. v. s. till dess de stora
sjömakerna lyckats komma överens
om vilka sorters pansarkryssare på
och under 10.000 ton var och en av
dem får äga och bygga. Detta är
som bekant ett oerhört svårt problem,
på vilket en förberedande avrust-
ningskonferens i följ blev bet, och
som flottkonferensen i Genève för
ett år sen mellan U. S. A., England
och Japan icke heller kunde lösa. Att
Frankrike och England privatim bli-
vit ense om dessa kryssare, varvid
det engelska flottintresset satt sig
igenom mot det att England gjort
medgivande åt Frankrike rörande
rustningarna till lands, det bidrar
inte att göra utsikterna för en all-
män lösning ljusare. Tänk om man
klarar upp även den frågan i Was-
hington, medan man var i tagen,
medan man ännu kände vapen-

brödrskapet starkare än rivalskapet.
Den försiktiga framryckningen är
inte alltid den klokaste.

En fransk röst — tillhörig Paul-
Boncourt — har yttrat att det hög-
sta en första avrustningskonferens
kan komma till, blir att begränsa
rustningarna till deras nuvarande
omfång. Man frågar sig ovillkorlig-
gen att hur det ska gå till, eftersom
rustning innebär ett ständigt förny-
ande och förbättrande av stridsma-
terielen. Mamma, om jag lovar att
inte kasta sten på kamraterna, så
kan jag väl få göra mig en pilbåge
och skjuta på dem.

Ännu äro makternas represen-
tationer inskränkta i den föreställningen
att avrustningen icke är en lättnad
utan ett smärtsamt offer.

INTERNATIONELLT KOLLEK- TIVAVTÅL

Arbetet på att utbygga den inter-
nationella rättsordningen har fram-
skridit så tillvida att församlingen
enats om att rekommendera till för-
bundsmedlemmarna att när de stå i
begrepp att förnya gamla eller ingå
nya avtal med varann, anta ett mön-
sterfördrag som utarbetats inom N. F.
Detta fördrag kan ingå av staterna
två och två eller av flera tillsam-
man, och det är så skrivet att man
kan använda somliga klausuler och
utesluta andra som inte passa. Det
innehåller bestämmelser om förlik-
ningsförfarande och skiljedomsför-
farande och knyter dessa åtminstone
delvis till Nationernas förbund.

För oss svenskar har detta förslag
till kollektivt internationellt avtal
det särskilda intresset att det var
Sverige som i följ våras kom fram
därmed vid ett sammanträde i skil-
jedoms- och säkerhetskommisionen
och räddade det från att där genast
avlivas. Den slutliga formuleringen
av fördraget är försiktigare än den
första, men professor Undén har
säkerligen rätt i att det principiella
antagandet av detta förslag är den
största positiva framgång som är att
anteckna detta år.

FOLKFÖRBUNDETS HUMANI- TÄRÅ VERKSÄMHE

Fröken Kerstin Hesselgren har
nyligen kommit hem från Genève,
efter att för första gången närva-
rit som svensk representant. Erfar-
heterna ha fångat hennes intresse
i alla högsta grad, men hon har
fått ett starkt intryck av de oerhör-
da svårigheter som måste övervin-
nas för varje steg framåt mot av-
rustning. Den som sett svårigheter-
na på närmare håll, uppskattar ock-
så till ett större värde de eniga be-
slut, som jämkats ihop även om de
te sig vaga och klenmodiga.

Hoppgivande har därmeot varit
att på nära håll inom kommissioner-
na få se det mera tysta arbete som
Nationernas förbund utför för att
sammanföra folken och vänja dem
in med gemensamt arbete. Där upp-
hör det diplomatiska spelet för att
vinna så mycket som möjligt och lu-

Forts. å sid. 6

Det förtrollade nätet

Det är ett utslag av den visdom åren
ger att till förströelse i livet välja den
apostoliska sysselsättningen att fiska. För
den som har nät ute i sjön under natten
har varje morgon ny sin spänning, och
det är ju den det gäller att bevara. Vad
har hänt och fullbordats medan jag vilat?
Har sjön skjutit ihop till min middag.
Har den givit sik eller aborre, mört eller
gädda? Har den varit gunstig och över-
flödande? Eller har fisken skytt mina
nät, har stormen kanske drivit dem på
stör och sten som slitit sönder dem?

På det sättet bevarar man den iver i
sitt blod, som gör det lönt och lätt att
stiga upp.

Jag känner en äldre herre som har den
passionen, den gör honom lycklig men
heroende, ty han måste varje morgon
uppträffa ett kvinnfolk, honom nog be-
väget att följa med på sjön. Jag har un-
der många år tyckt om att vid lägliga
tillfällen vara detta kvinnfolk. Jag minns
kalla blå vårmornar, heta sommarmornar
under full sol, blanka, klara höstmornar,
då sjön ligger och ryker som en skål,
tills morgonvinden blåser bort röken
från sin morgondryck. Det är och för-
blir lika roligt att ta upp näten och iakt-
ta det första blänket från fångsten, att
se fisken spritta i vattenytan och att
häva in honom över båtkanan. Det är
lika hjärtslitande var gång han gör sig
loss ur nätet, det är lika roligt att räkna
fångsten, att beundra sikens smäckra
form och hans vackra pansar som skiftar
likt en modern aftonklänning i stålblått,
violett och grönt. Jag kan även beundra
en rödögd mört och en vassfenad abbor-
re, randad som sjön själv i vattniga vå-
gor.

Men det mest spännande av allt, upp-
levde vi den tiden vi hade det förtrol-
lade nätet. Det var ett förstklassigt nät,
köpt vid Storkyrkobrinken, 12 maskor
på foten, över- och undertändlar, allt som
skall vara. Men det tog ingen fisk. Vi
lade det i viken vid bränneriet, vid kyrk-
stenarna eller ute på sjön, men det var
och förblev tomt. Vi lade det först i ra-
den, sist eller i mitten, aldrig ett liv
fastnade därpå. De andra gävo litet eller
mycket allt efter tur eller värmegrad, lek-
tid eller fiskeplats. När man började
häva in det där nätet, tänkte man all-
tid: i dag är där fisk, den kan helt en-
kelt inte ha undgått att komma fast,
när det var så mycket på första och and-
ra nätet. Vänta, där var något. Pytt-
san, det är ett näckrosblad. Nätet är
tomt. Nästa nät i ordningen ger kanske
riklig fångst i stället.

Jag frågade en gammal fiskare om nä-
tet. Det är inget fel på det, sade han, det
är bara att det är förtrollat. Man ska
inte försöka förklara allting, fruén. Hon
känner väl den där gård, där åskan
slog ner dag efter dag i ekét, i husen
och i dammen den ena sommarn på den
andra. Folket sände efter lärda herrar
för att reda ut om det var nät i jorden
som dro lektristen till sig. Men inte hit-
te de nåt. Efter några år hörde eländet
upp. Nu åskar där inte mer än på andra
ställe. Kan en förklara de?

— Tror han då, att rätt vad det är
en vacker dag så blir det fisk på det här
nätet?

— Det kan nog hända de, fruén, fast
ett hadde då ja, som hinnde röttna opp,
innan förtrollningen ge å at.

Jag ryser över detta hemiska öde. Ett
sånt nät ville jag inte gärna vara.

— Men om man visste tillräckligt myc-
ket om nätet och åskan, så vore det kan-
ske ingen förtrollning, sade jag.

— Ja då vore de ingen sak. Men se de
göre en inte! En vet inte tillräckligt möe.
Ella göre fruén?

Devinez.

Forts. å sid. 6

På väg mot enkelmoralen

Professor Johan Almkvist
har nyligen utgivit en broschyr, som
han kallar Aktuella syn-
punkter på sexualfrå-
gan. Den erinrar om att vi ännu
befinna oss mitt i den oavgjorda
striden om en ny lösdrivarlagen. Den
lagen och särskilt den del därav som
rör behandlingen av prostituerade
kvinnor har under de senaste åren
som Tidevarvets läsare noggrant tor-
de veta, rivit upp svåra strider. Att
den för ögonblicket försvunnit ur
diskussionen, beror därpå att man
alltjämt väntar på den Petrénska
kommitténs förslag. Det är den som
nu skall göra vad inte fattigvårds-
lagstiftningskommittén och inte
Ragnar v. Koch förmådde: utarbeta
ett förslag som kan läggas till
grund för en kungl. proposition. I
denna stund vet man ju för övrigt
ej var den nye socialministern har
för planer.

Professor Almkvists broschyr är
huvudsakligen en mycket svepande
dom över argument och synpunkter
som svårt belastat de tidigare för-

slagen och den tidigare diskussio-
nen.

Ännu för femtio, eller låt oss sä-
ga fyrtio, tretti år sen var uppfatt-
ningen den: prostitutionen är out-
rotlig och på sitt sätt allmännyttig.
Den skall icke bekriegas men regle-
menteras. Därigenom kan man in-
skränka dess hälsofarliga och den
yttre anständigheten sårande karak-
tär, och det var det högsta man åsyf-
tade. Med större insikt i de vena-
riskiska sjukdomarnas art, blev man
klar över att det gamla systemet
med regelbunden undersökning av
de prostituerade icke tjänade till
stort mer än att insöva de manliga
kunderna i säkerhet. Man kom så
fram till lagen om smittosamma
könsjukdomars bekämpande, som
fastställde obligatorisk behandling
av såväl män som kvinnor.

Sedan kom det stadiet, då man
strafflade prostitutionen såsom så-
dan, alltså arbetade med den före-
ställningen att den i och för sig bör
utrotas eller inskränkas. Men man
riktade sig i sina åtgärder uteslu-

tande mot den kvinnliga parten, och
de nya förslag som framkommo-
rörde endast nya metoder och mot-
tiv för dessa åtgärder.

Mot den föreställningen att prosti-
tutionen på det sättet kunde åtkom-
mas, riktade sig Frisinnade
Kvinnors och Tidevarvets ener-
giska kampanj. Längre avfärda-
des våra argument såsom extrem
feminism, till dess de slutligen in-
direkt erkändes såsom riktiga i och
med det att även det v. Kochska för-
slaget lades till handlingarna, och
en ny kommitté inkallades, natur-
ligtvis utan att uppta någon av de
sakkunniga kvinnornas som satt sig in
i och bidragit att reda ut proble-
met.

Men denna föreställning att man
vid hanterandet av prostitutionspro-
blemet endast har med den kvinn-
liga parten att göra och att den
manliga kan diskret lämnas ur räk-
ningen, är urgammal, och ingen kan
veta var den sticker upp huvudet
igen. Därför är det fördelaktigt att

Forts. å sid. 6

1:50

kostar Tidevarvet till årets slut. —
Prenumerera för Edra vänner på vår
giroräkning 1544.

**Eder arbetsförmåga
kan ökas med 23%**

Engelska läkare
som särskilt sysselsatt sig med trötthetsproblemet, konstatera, att prestationsförmågan genom användning av Sanatogen ökas med 20 %.

Svenska läkare
hava i särskilda uttalanden bekräftat, att kropp och själ stärkas genom användningen av Sanatogen.

Läkare över hela världen
ha i mer än 24.000 skriftliga uttalanden avgivit sin gynnsamma dom om

Sanatogen

Ni bör själv utnyttja detta kända faktum och ersätta den förbrukade energin och nerkraften genom Sanatogen! Ni kan prestera mera och giver Eder själ förnyad styrka!

I förpackningar från kr. 1:75 å alla apotek samt i färg- & kem.-affärer. Önskas ytterligare upplysningar, ifyll och insänd bifogade kupong.

**A.-B. Sanatogen, Stockholm 1,
Kungsgatan 59. Tel. 12195**

Sänd mig gratis och franko:
Sanatogenprov och broschyr.

Namn:
Titel:
Adress:

**Svenska Eldbegängelse
Föreningens Byrå**

Normalmstorg 2 A^h — Stockholm
Öppen 10—1, 2—4, lörd. o. helgdags-
aftnar 10—2

Eldbegängelser — Begravningsförsäkring
Medlemsanmälningar — Urnor
Kolumbarionischer från 150 kr.

glatt prat om mat

hör man i
de familjer
som köpai

Konsum

Billiga och
sunda varor i
sunda butiker.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.

UTGIVARE:

Ada Nilsson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Elin Wägner.
Elisabeth Tamm.
Honorine Hermelin.

REDAKTIONSSKRETERARE:

Carin Hermelin.
Mottagningsstid 10-12.
Telefon Norr 4842.

EXPEDITION:

Telefon Norr 28243.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6.—, halvår kr. 3;50,
kvartal kr. 2.— Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

I text 20 öre
per millimeter.
Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1928
Wahlstedts Tryckeri Aktiebolag
Storgatan 22

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmorgsgatan 3, Stockholm.

Telefon 288, 289.

Familjerätt. Hyresärenden. Testa-
menten. Bouppteckningar. Förfråg-
ningar från landsorten besvaras om-
gående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén. Ledamot av Sveriges
Advokatsamfund.
Herkulesgatan 14. Tel. 7575-7576.
f. d. La. Vattugatan.
STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Kungsgatan 6, 6 tr. Hiss. Stockholm.
Tel. 14799. 24 24

TANDLÄKARE

Tandläkare
Carl Gustav Ageman
Karlavägen 70
(Hörnet av Skepparegatan)
Mottagn.-tid enl. överensk. Tel. 77035
Medl. av Sthlms tandläkarförning

Tandläkare
NILS GEJROT
Medlem av Sthlms tandläkarfören.
Hornsgatan 54, 5 tr.
Mottagn.enl. överensk. S.35898

Tandläkare
GRETA JOHANSSON
St Eriksgatan 102 Tel. 84022
Mottagningsstid enl. överenskommelse.
Medlem av Sthlms Tandläkarförning

Tandläkare
Alma Österlund
Medlem av Stockholms Tandläkarfören,
Adolf Fredrike Kyrkogata 5-7,
Stockholm Tel. 4142
Rådfrågningsstid: Vardagar 1-1/2
Andra tider enl. överenskommelse.

LÄKARE

Doktor Fåhræus
Hår- & Hudsjukdomar
Nervsjukdomar
Karlavägen, 48, tel. 70718
Mottagning enl. t. överenskommelse
Telefontid 10,30-12

Engelbrekts

Sjuksköterskebyrå
ansk. ex. sjuksköterskor och enk-
lare, även barnsköterskor.
Vallhallaväg. 18", 86181, N. 241 13

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 10851
STOCKHOLM.

Högersegerens följer

RADIKAL NYORIENTERING?

När ett val väl är över, brukar det bli stilla. Det är som om ingenting hänt, allt går sin gilla gång. Människorna äro nöjda, att inte mer bli störda i sina vanor. Även om följden blir en regeringskris, så märks det inte så mycket. Men i år är det annorlunda. Maskineriet vill inte riktigt gå in i de gamla hjulspåren. Det artar sig till begynnelsen av en uppgörelse.

Utgången av valet var delvis oväntad. Att den borgerliga samlingen skulle befördra högerens och kommunisternas frammarsch var att förutse. Hr Lindmans fråga till hr Ekman, om det var av mandathunger eller för att förhindra socialdemokratisk majoritet i andra kammaren, som han gick med på borgerlig samling, är alljämt icke besvarad, men knappast kunde väl ens de frisinnaade tro annat, än att den borgerliga samlingen skulle främja högeren. Att det skulle ske i den grad hade ändå ingen föreställt sig.

Men låt oss klargöra ställningen sådan den är utan att vare sig över- eller underskatta det man kallar seger och nederlag. Valet har utfallit sålunda, att valda äro 73 höger, 27 bondeförbundare, 4 liberaler, 28 frisinnaade, 90 socialdemokrater och 8 kommunister. Socialdemokraterna har förlorat 15 mandat och de frisinnaade 1. (Han kallas nu för frisinnad vilde, hade han blivit omvald, hade han säkert räknats som frisinnad). Högeren har vunnit 8 mandat, bondeförbundet 4 och kommunisterna 4. Liberalernas antal är oförändrat. Hade de inte i Stockholm satt upp en högerman, kanske de minskat med 25 procent.

Detta är ställningen i siffror efter 1928 års val. Är den verkligen ett uttryck för folkviljan? Nej, det är den i n. t. e. T. o. m. Sv. Dagbl. skriver i sin ledare av d. 26 sept.: »Högeren har vunnit 8 mandat i andra kammaren, men en stor del av de mandat, som den ensam eller de övriga borgerliga partierna ha vunnit, ha tillkommit genom dessa partiers samlade överskottsstämmor. Det är den borgerliga samverkan, som hemfört segern, låt vara med högeren som starkaste kraft i samspelet.» Där hör de frisinnade av högerens egen mun i klara och tydliga ord, vad deras »tekniska samverkan» innebär. Efter detta skall man väl åtminstone slippa höra talas om »enbart teknisk samverkan». En vensterriktning, som frisinnad åskådning avses representera, har hjälpt högerpartier till makten. Och det kommer icke att kunna bortförklaras. Ej heller lära verkningarna därav utebli. Men samtidigt erkänner segraren själv, att segern i själva verket inte är så stor, som den ser ut att vara. Förskjutningen i valmanskåren är inte lika stor som inom riksdagen. — Dessutom är det spörsmålet olöst, hur ett val skall kunna bli ett uttryck för folkviljan.

Gymnastikdräkter

av trikå till alla åldrar, av tyg på beställning. Stort lager av N. F. K. livstycket för barn och vuxna.

Promenadskodon bredare o. smalare med och utan klack, finnes och kan beställas i
Anna Ahlströms Manufaktur och Kortvaruaffär,
Götgatan 95. Tel. Sö. 31184.

Så ledigt skall tårna ligga i skon.

Det är i alla fall ett av demokratiens viktigaste spörsmål. Och den valrörelse, som i år bedrivits, har gjort att icke på många år ett val i så ringa mån blivit ett uttryck av den omedelbara folkviljan. Socialdemokrater och kommunister ha agiterat kraftigt, en agitation som från socialdemokraternas sida skickligt planlades redan under riksdagen. Men vad är detta i förhållande till den våldsamma agitation som bedrivits från högeren — som väl efter årets valsamverkan representerar de borgerliga. De ha bedrivit den mest ovärdiga agitation. De borgerliga ha tagit monopol på fyra ting här i landet: kristendom, fosterlandskärlek, militarism och kapital. Därför kan de också tillåta sig allting både vad samvete och kostnader beträffar och även, som de tro, försvara sig mot allt.

Ett av de enklaste men kanske verksammaste av de borgerliga argumenten har varit att skrämna upp väljarskara för ryssar och bolsjevikar. Man kanske rent av blivit bönhörd över hövan. Folk ha blivit fullkomligt skräckslagna, så att det nästan skulle påkalla en hjälpaktion från Röda Korset för att i någon mån laka såren. Där finns mycket gott folk i bygderna, som av ärlig övertygelse går med högeren för att mota kommunisterna. Men där fanns ju inte ett bättre sätt att hjälpa fram kommunisterna än denna borgerliga samverkan vilket också visat sig vid årets val. Men nu förstår man, att denna utgång inte var så ovälkommen för högeren, kommunisterna kunde gärna få rycka fram något, de äro bra att ha att skrämna med, och med pengar och soldater skall man nog kunna hålla dem stängna. Man räknar och räknar, men det är inte uteslutet att räkna fel.

Valet har också vidgat klyftan mellan frisinnade och liberaler. Måhända de, som d. 27 maj 1923 drev det till sprängning av Frisinnade Landsföreningen nu i tyshet ångra sig. Man fick i år bevittna, att Sveriges stats- och utrikesminister tävlade om samma plats i riksdagen. Men när statsministern genom teknisk samverkan med liberalerna med tillhjälp av liberalernas röster (så invecklat är vårt valsätt) slog ut utrikesministern, fann denne sig föranlåten att gå. Under påtryckning från alla håll måste hr Ekman göra honom sällskap. Det hade han inte tänkt sig, så länge han kan vara »tungan på vågen» vill han vara regeringschef. Men en borgerlig samlingsminister vägade han sig inte på, vad skulle folket ute i bygderna ha kunnat säga? Inte ens bondeförbundarna hade lust med detta. Och medan hr Lindman bildar den nya ministären, stirrar hr Ekman sig alljämt blind på att vara »tungan på vågen». Någon tanke på, att de frisinnade kunde vara ett parti med självständig handlingskraft har han tydligen icke. Men kanske förefaller honom nu den »tekniska samverkan», den borgerliga samlingen, som störtade honom, inte fullt så tilltalande.

Under tiden framstår ur landets synpunkt allt starkare kravet på en motvikt mot fascism och bolsjevism. Det fattas oss här i Sverige en motsvarighet till Danmarks »Radikale venstre». Tidpunkten är lämplig för att föra fram något sådant. Socialdemokraterna måste också bli radikala och de måste lämna en del av sina gamla former, varmed de

Deblindas dag

Statsminister Lindmans medarbetare med excellensen Trygger i spetsen äro en samling personligen säkert mycket hyggliga herrar, duktiga ämbetsmän de flesta av dem. De äro typiska representanter för svensk överklass av den bildade, begåvade och driftiga sorten, men de tillhöra tytan, det övre lagret, där man genom mycken enskild äganderätt äger så mycken medborgerlig frihet som individen kan äga i ett samhälle, byggt på allas inordnande och hänsynstagande. Några rötter i den djupa jordmån som svenska folket utgör äger icke denna regering. Excellensen Trygger som häpnat över svenska folkets allmänna välstånd, och excellensen Lindman som drivit en bitter valstrid mot den röda fronten, kunna icke förstå folket och icke förstås av folket tillbaka.

Regeringens programförklaring till förmån för medborgerlig frihet och enskild äganderätt såsom utgörande grundvalar för den bestående samhällsordningen, kan icke tydas annat än som vilja att skydda nu bestående privilegier. Det är icke höjt över all diskussion att de skola bestå. Om det är fackföreningarnas monopolisering av arbete som anses hota den medborgerliga friheten, så kan det sägas att den hotas på många andra sätt i ett av penningen styrt samhälle.

Ministärens viktigaste frågor anges vara »tillvaratagandet av rikets yttre säkerhet under fredens hägn», d. v. s. ny, effektiv krigsberedskap, samt av »dess inre säkerhet under lagens hägn», stark polismakt och stränga åtgärder för att hålla kommunisterna i tukt.

Men inga än så fackligt bildade utrikes-, försvars-, justitie- och socialministrar kunna svara för denna yttre och inre säkerhet, som beror av högre makter, av faktorer de icke äro herrar över. Men om också en regering har en mycket mera anspråkslös ställning än vad som framgår av denna programförklaring, så kan den välja att antingen utmana eller utjämna. Det är ingen anledning att tro att den här regeringen inte skulle vilja utjämna om den kunde, att den gärna skulle se ett »stärkande av samhörighetskänslan mellan företagare och arbetare» att den önskar arbetsfred, produktionen i gång, goda arbetstillfällen och rätt goda löner. Men hur ska den kunna åstadkomma detta med sitt förflutna? Säkerligen har den inte heller en tanke på att betala priset som måste till om här skulle uppstå i Sverige en känsla av att vi alla höra samman, alla ha lika rätt och värde.

Det ligger alltför väldiga avstånd nu mellan den klick som styr och oss andra. De veta ingenting om oss och bry sig inte om det heller.

kanske binda en del av sina skaror, men som de inte längre tro på själva. Då skulle där kunna bli ett radikalt vensterblock, som utan monopol eller vackra fraser, men målmedvetet och offervilligt arbetade på rätt och rättvisa i samhället och därmed höll vakt om ett älskat fosterland.

I högerpressen ha ledande högerkvinnor stigit fram och vittnat om att det var på högerkvinnornas nit som högerens stora röstökning berodde. Överhuvud är det nog så, att de reserver som alla partier uppmobiliserat, och tack vare vilka de kunna peka på ökning i sina siffror, ha till stor del bestått av kvinnor. De kvinnliga väljarna ha ökat, och de kvinnliga representanterna ha minskat!

Vi hade under senare hälften av förra riksdagsperioden tre socialdemokratiska kvinnor som kommit in, därför att de stått närmast i tur efter riksdagsmän som under perioden lämnat riksdagen. Av dem uppsattes endast en, fru Olivia Nordgren, på säker plats vid valen. Fru Signe Wessman kandiderade ej. Hon har försunnit utan att ens nämnas bland dem som lämna riksdagen. Dock torde hon vara den som står de djupa leden bland de socialdemokratiska kvinnorna närmast. Den nuvarande kvinnorepresentation på socialdemokratiskt håll är alltså nu sedan också fru Thüring lämnat riksdagen, endast fru Agda Östlund och fru Olivia Nordgren, båda duktiga krafter, men för få. Högerens gamla representant, fröken Bertha Wellin, har från början varit odmjukt partitrogen och, som därav följer, osolidarisk mot kvinnornas intressen. Hon passar därför som representant för de politiskt självuppgivna högerkvinnorna.

Alla de kvinnor som fått slita och kandidera åt liberaler och frisinnade för att göra deras listor till »Kvinnornas listor om också ej kvinnolistor», ha fallit igenom. Dessa partiernas kvinnor äro icke företrädare i riksdagen, lika litet som de fristående frisinnade kvinnorna eller de kommunistiska.

Kvinnolistan i Stockholm samlade denna gång betydligt färre röster än vid valet till stadsfullmäktige i Stockholm 1927. Detta torde betydligt, att man icke längre kan gå på linjen: samling ur alla låger kring vissa bestämda kvinnokrav. Man får inte högerkvinnorna inom de kvinnliga yrkesgrupperna mera med på ett politiskt ofärgat än ett radikalt program, tvärtom, deras klassintressen äro starkare än deras yrkesintressen.

Vi ha annars över 700,000 yrkesarbetande kvinnor i Sverige. Vad skulle inte de med röstsedeln utöva för makt om de ville?

När ska kvinnorna lära sig att de ha makt, och när skola de få lust att bruka den? Hur länge ska de finna sig i att man några dar före valen friar till dem, vädjar till deras pliktänsla och talar om deras ansvar och möjligheter, samtidigt som man cyniskt och föraktfullt ställer dem utanför allt inflytande? Det går lätt att skrämna i väg kvinnorna till valurnorna med revolutionsspöket men oändligt långsamt att uppfostra dem till ett verkligt politiskt väljande. Att männen inte bry sig om någon politisk uppfostran av kvinnorna det är naturligt. De ha det ju bra som de ha det: Kvinnorna störa inte det minsta deras cirklar och de få leka sina lekar i fred på Helgeandsholmen och med Sveriges rike.

Ida Norman - Skomagasin

Humlegårdsgatan 6 - Tel. 786 15

Rekommenderas

REPARATIONER UTFÖRAS

Reella varor

Vid uppvisandet av denna annons lämnas 5% rabatt

Låga priser

SVAR TILL HERR EKMAN

Kort före valen fann hr Ekman situationen kräva ett vederläggande av fredspunkten i Frisinnade Kvinnors valprogram. Det skedde i Malmköping. Den liberala Eskilstuna-kuriren konstaterar belåten att excellensen »sönderdelade frisinnade kvinnornas ultraradikala manifest i molekyler och atomer.»

Valen äro visserligen över och på sätt och vis även hr Ekman, men undersökning kan alltjämt ha sitt intresse.

Av referatet att döma använder sig statsministern först av Nationernas Förbund som tillhygge mot Frisinnade Kvinnor och sedan av Sovjetryssland. Den nyssnämnda tidningens referent har tyckt sig märka att de frisinnade kvinnorna frös till under Sovjets slagskugga.

För vår del tro vi att Frisinnade Kvinnor i Södermanland äro hemma i sina stycken och ha tagit reda på vad det är de ha gått in för. När så är fallet, behöver man icke låta sig imponera till förintelse av statsministern argument.

»Jag vill erinra om att vi i egenkap av medlem i Nationernas Förbund äro skyldiga att försvara oss så långt som möjligt», yttrade statsministern, enligt sömmlandstidningarnas referat.

Denna tolkning av förpliktelserna i förbundspakten är icke ny. Men den är omtvistlig. Det står i pakten att förbundsmedlemmarna skola hjälpa varandra mot angripare, men hur detta skall ske är icke klarlagt i detalj. Det finnes ingen bestämmelse om att en stat för att vara medlem i N. F. behöver ha en så och så stor krigsberedskap, det står inte att den skall skaffa sig en, om den ingen har, eller att den är förbjuden att avrusta, om den har en. Inte heller ärf, statsministerns tolkning så fastslagen genom prejudikat att den blivit en tillbyggad

till den ursprungliga pakten. Hitills har N. F. icke rekviderat några trupper i sin tjänst. Vidare: när Danmarks regering år 1924 lade fram sitt avrustningsförslag, förhörde den sig hos Nationernas Förbund, om Danmark skulle äventyra sitt medlemskap, och fick besked att så ej var fallet.

Någon av f. statsministerns åhörare borde haft förslag att interpellera honom och fråga om han ansåge att Sverige skulle bli uteslutet från delaktighet i Nationernas förbund, ifall vi avrustade. Han skulle svärigen ha kunnat svara ja på den frågan.

Till detta kan man ju säga: man skall väl inte undandra sig de skyldigheter, som medfölja medlemskapet, när man åtnjuter förmånerna.

Nej, men skyldigheterna äro icke de som hr Ekman angivit.

Enligt referaten drog han upp möjligheten av ett krig mellan Sovjet och en stormakt. Med en stormakt kan han inte i detta sammanhang mena annat än England. I händelse av en sådan konflikt skulle vi ju komma mitt emellan. I detta tänkta fall skulle vi »vara skyldiga att värna punkter i vårt land som annars endera parten skulle använda som utgångsläge för sina aktioner.» Uraktlåtenhet att utöva sådant värn skulle av endera parten betraktas som ovänlig handling.

Nu förstår man inte ett ord längre, för så vitt man inte helt enkelt utgår från att statsministern slog sönder Nationernas förbund i första angreppet på Frisinnade Kvinnor, och därpå tog till vår gamla neutralitetspolitik från tiden före 1919 för att fullfölja angreppet.

Man tänke sig Sveriges läge ungefär som Belgiens 1914. Två makter, öster och väster om oss, gå till strids mot varandra. Hur ska Sverige ställa sig? Ja, det beror på en tillfällighet, om man får tro herr Ekman. Vi ska resa oss till värn

mot den förste som av strategiska skäl kränker vår territoriella värdighet. Är det Ryssland, så värnar man sig så långt man kan, liksom Belgien mot Tyskland, och dras alltså in i kriget mot Ryssland på Englands sida. Är det England som först bryter vår neutralitet, värna vi oss mot England och komma in i kriget på motsatt håll. Låter båda parter oss vara, bli vi utanför.

Värna vi inte vår neutralitet mot Ryssland, så betraktar England det som en fiendlig handling och tvärtom. Detta är hr Ekmans framställning, som kunde varit riktig år 1914. Men den är inte riktig nu mera. Sverige kan inte längre vara neutralt, isolerat, lika avvisande mot alla parter, likgiltigt vem av dem som är vållande till ett krig. Som medlem av N. F. ha vi erkänt soli-

dariteten staterna emellan. Vi ha lovat att ställa oss solidariska med den angripne i en konflikt mot den som vägrar att låta tvisten gå till skiljedom. Vi kunna inte värna vår neutralitet, ty vi ha ingen. Vi äro skyldiga att avbryta alla förbindelser med en angripare, att ställa vårt territorium till förfogande för passage av trupper, som behövas för undsättning åt en angripnen.

Statsministern har argumenterat mot avrustning med två principer, som äro oförenliga. De Frisinnade Kvinnorna äro inte dummare än att de märka det. De låta nog inte beveka sig av statsministern att tro, att det är en fiendlig handling att icke slåss mot neutralitetsbrytare men en icke-fiendlig handling att slåss. Faktum är att mellan två fiender, som behöva ens territorium, kan man bli indragen, både om man reser motstånd mot neutralitetskränkning eller ej. Men det är mera krigsprovocerande att ha en liten dålig krigsberedskap, som aldrig kan bli ett försvar men väl en krigsanledning, än att ha ingen alls.

I en flickskola bildades under ryssfruktans år 1896 en försvarssyfoening, vars uppgift var att sy ihop medel till ett skott. Man väntade nämligen ryssen till våren i den staden. Det var en ganska aktning svård ansträngning men stod just inte i proportion till den fara man väntade. Herr Ekman påminner ganska mycket om de där flickorna, vad angår förmågan att icke låta sig störas av bristen på proportion mellan den fara han malar upp, och det försvar han föreslår.

Han talar om förbättringen i vårt militärpolitiska läge men drar samtidigt upp möjligheten av en väpnad kraftmätning på europeiskt territorium mellan de kapitalistiska och de kommunistiska världarna, den västeuropeiska och den euro-asiatis-

ka. Hur kan han tänka sig att Sverige ska kunna stå utanför, när ett sådant krig väl brakat loss? Hur kan han tro att de stora händelserna skola ändra sin riktning i fall Sverige markerar sin neutralitet med 1925 års härordning eller ej! Han vet naturligtvis att Sverige måste välja ställning, men han kan inte veta vilken, ty det beror på vilka krafter som den stunden äro starkast, vilken solidaritet som är starkast.

Han måste ju veta, att vår enda räddning är att det aldrig kommer till en sådan kraftmätning. Att allt vårt görande bör gå ut på att minska spänningen mellan de två världarna. Han vet att rustningarna f. n. öka denna spänning. Han vet att vi exportera vapen från Bofors, och han borde vara angelägen om att Sverige undveke även skenet att vara med om att rusta ut koalitionen mot Sovjet. Han vet att fredsviljan, för att betyda något, måste yttra sig i handling, genom exempel. Eller också vet han intet av allt detta.

Men då — — —

Arthur Ponsonby, f. d. understatssekreterare i Mac Donalds regering, motionerade förledet år om avrustning i engelska underhuset. Han vittnade om sin övertygelse att ett föredöme i avrustning skulle mötas av allmänt och varmt gillande. Han trodde icke på att det vore en risk. Men om det är risk, säger han, så är det en risk av det slag, som är ofantligt att föredra framför risken för, nej vissheten om ett nytt världskrig, vars natur skall bli en förstörelse, som vår inbillning ej ens kan fatta.

Så ser avrustningsfolket i hela världen på situationen. Ut från denna syn arbeta de, och inga partipolitiker kunna tillintetgöra dem.

För hedersgåvor:

ORREFORS

En Orrefors-pjäs är ett individuellt konstverk, signerat av någon av artisterna Gate och Hald. Den är därför en sak av värde att ha och sålunda tacksam att ges som present vid högtidstillfällen. Vi sälja såsom Orrefors försäljningsmagasin glaset till brukets egna priser. Se den permanenta utställningen i vår butik i Konserthuset.

SVENSKA GLASMAGASINET

Konserthuset

Tel. 1011 & Norr 5838

VI STÅ TILL TJÄNST

Begravningsbyrå

SCHENHOLMS BEGRAVNINGSBYRÅ

Inneh. Maja Schenholm
FLEMINGGATAN 1, STOCKHOLM
Tel. 337 34, N. 734 Eft. affärst. Ålsten 685

Bordsvatten

Drick

Ramlösa-vatten

Vårt lands enda naturligt
alkaliska bords- & hälsovatten.

Damfrisering

Damfriseringen, Eriksbergsg. 6 A. 1:a kl. arbete till humana priser, Hårskötsel för mjäll och glanslöst hår. Tel. 106 11.

Damväskor

»VÄSKAN» finnes
Kungsgatan 23 - Tel. 14412, N. 2113
Största lager av Damväskor o. Reseffekter
Provväskor, Provkoffertar, Automobilkoffertar
Reparationer utföras Egna fabriker

Eldsläckare

Mot ELD och BRAND är
»Sv. Eldsläckaren» VAKT
den bästa väktaren
Generalagent Joël Lönnquist,
Ingemarsgatan 8, tel. V. 2475, Stockholm

Fotomagasin

HOLLINGER'S FOTOMAGASIN

38 Malmskillnadsgatan 38
Stockholm Tel. Norr 106 81

Vi hava äran meddela att vi den 1 oktober flyttat vår affär mitt över gatan till nyinredda och tidsenliga lokaler 38 Malmskillnadsgatan.
Hollingers Fotomagasin, tel. norr 106 81

Fotvårdsaffär

Elin Ahlqvist
Brunkebergstorg 13 Tel. N. 1039
Behandlar smärtfritt och omsorgsfullt alla slag av fotåkommor
Råd och anvisningar kostnadsfritt.

Grammofoner

Grammophon & Musikaffären
CARMEN
rekommenderar sitt väl sorterade lager, alla nyheter i skivor.
29 Sibyllagatan Telefon Ö. 3015

Handarbeten

Vackra, billiga handarbeten hos
Esther Flyborg
Västerlånggatan 52, tel. Norr 2 18 47
Fransning och montering
Ritning utföres även då tyg lämnas

Handskaffär

Skånska Handskfabriken
Etablerad 1903
Sturegatan 5 - Grevturegatan 20 C
Största urval av handskar, vantar och strumpor. Handskvtätt 50 öre. Vid återropande av denna annons lämnas 10% rab.

Hotell

Selma Bergs (Privat) Hotell 1:a klass
Tel. 74095 - - Humlegårdsg. 20
Propra enkelrum fr. 4 å 5 kr.
Dubbelrum fr. 7 å 8 kr.

Kex

A.-B. RAHMS
KEXFABRIK
Stockholm
Spec.: Rån, Skorpor och Smörgåskex.
Råg-Havre-Graham. Gott o. närande

Klädeshandel

David Söderman
22 Drottninggatan 22
7949 - - Norr 7949
Sista nyheter i de nu för hösten moderna Ulster- & Kapptygerna

Korgmöbler

KORGMÖBLER
Bäst och billigast
Kh. 7588
Aktiebolaget Ernst Wähler
Verkstäder i tillv. av konstnärl. korgmöbler, såväl som f. de enklaste o. billigaste, till aeroplan, fartyg, motorb, rum, hallar, verand. mm.

Korsetter

Twilfit Nybrogatan 11
Telefon 758 53, 758 54
Stockholms största specialaffär för:
Korsetter o. Brösthållare
Priser enastående låga

Manufakturaffär

WENNERSTRÖMS
Drottninggatan 45 och 43
SPECIALAFFÄRER
för Siden-, Ylle- och Bomullstyger
samt för Trikövaror.
SAISON-NYHETER

Paraplyaffär

Svenska Käpp- & Paraplyfabriken
Fabrik och butik: St Paulsgatan 11, tel. S. 30309
Filialet: Linnégatan 29, tel. 739 06, Uppländsg. 36,
tel. Va 73 37, Regeringsg. 42, tel. 3169,
Paraplyer och Käppar i stort urval
passande till hederspresenter,
OBS! Överklädningar och reparationer
utföras fort, väl och billigt.

Pianoaffär

PIANINON o. FLYGLAR
Nya o. beg. - Avbetalning - Uthyrning
Stämningar o. reparationer utföras
Tel. J. Aug. Carlson Tel. 1078
1078 Vasagatan 7 1078

Plissering

Alla slag av Plisseringar
och hälsöm utföras snabbt, väl o. elegant
till billigaste pris av
Stockholms Plisséfabrik
Mariagatan 9, 2 tr., Stockholm
Tel. Söder 122 60.
Beställningar emottagas även från
landsorten. Rekv. illustr. priskurant!

Pälskappor

Våra Pälskappor
omtalade för sina kvaliteter
och utmärkta passformer
BRÖDERNE ELMÉR
Grevtureg. 24A Tel. 77605, N. 5751

Sidenmålning

SIDENMÅLNING - Endast konstnärliga, signerade original, Schalar, lampskärmar m. m.
GULLAN ALRICKSON
Odengatan 63, 2 tr, Vasa 11808

Skrivbyrå

ESKIL JOHANSSON
Rödabergsbrinken 2
vid Vanadisplan. Tel. 867 83.
Manuskript hämtas och
hemsändas. Prima referenser.

Strumpor

Lettersstedt
STRUMPSPECIALISTER
Drottninggatan 21, Stockholm

Gynna
annonsörerna

Röster ur tiden

I en prästgård på landet har man fått besök av en missionär, pastor Ström. På söndagskvällen har man därför inbjudit det närmaste umgänget, ingenjören, lasarettsläkaren, och folkhögskolans rektor med fru. Sonen Krister är händelsevis hemma från Upsala. Han är nyligen omvänd till kommunismen och lyssnar med stor otålighet på de äldres samtal.

Pastor Ström: — Ja mina vänner, en sådan nöd det råder bland Indiens folk. Det beräknas att 50 av landets 330 millioner har en inkomst som understiger 50 kronor om året. Det betyder att de kanske få äta ett mål ris fyra gånger i veckan. Om missionen bara hade pengar att mätta dessa människor med, skulle de bli kristna i hundra tusental.

Doktor: — Tror jag det. Men den kristendomen ger jag inte mycket för.

Rektor: — Ur nationalekonomisk synpunkt borde dock Indien kunna klara sig. De ha ju stora naturtillgångar.

Pastor Ström: — Ja, man försöker få ett mera rationellt jordbruk till stånd liksom att sätta i gång med stora nationella industriföretag. En indisk nationalekonom, Wadya i Calcutta, har just gett ut en bok över Indiens möjlighet till självförsörjning. Man strävar ju att göra sig så oberoende som möjligt av England.

Ingenjören: — Sverige har ju också industri därute nu med sina stora tändsticksfabriker. Våra arbetare här hemma äro inte glada över konkurrensen. Den pressar ju indirekt ner deras löner.

Rektor: — Ja, ju mer kapitalet internationaliseras, desto lägre måste lönerna bli här i Europa. Vart ska det hela ta vägen?

Krister: — Världrevolution. Det är det enda som hjälper.

Prästfrun: — Käre min gosse, tror du att lyckan kommer som ett brev på posten, när du fått din revolution?

Rektor: — Tänk på 1789. Då trodde man också att lyckan skulle komma.

Krister: — Då hade vi inte Sovjetryssland som exempel att följa. Detta härliga folk, som nu lider som martyrer för att experimentera ut hur idealstaten skall vara.

Doktor: — Du är för ung, Krister. Tror du, att ett system kan förbättra människorna. Egoismen skall alltid regera världen, så länge den står.

Prästen: — Nå nå, herr doktor,

vi få väl ändå inte ta bort modet på ungdomen. Kommunismens mål, den stora gemenskapen, ligger alltför nära vårt kristna ideal om broderskapet för att vi skulle fördöma den. Men det är vägen dit, medlen vi ej kunna vara med om: våldet, blodet. Att börja med våld kan inte grundläggas en gemenskap i kärlek. Det är ologiskt, oförnuftigt.

Pastor Ström: — Hur är det egentligen ställt här hemma bland arbetarungdomen? När jag sist var hemma, talade man bara om de ungdoms-socialistiska klubbarna som upprorsstiftare, nu tycks den rollen ha övertagits av kommunisterna.

Ingenjören: — Stämmer, herr pastor. Ungdomen måste alltid ha nya röda fanor om nya blåa drömmar. I dag kallas det kommunism och socialdemokraterna få heta borgare, därför att de ej vilja göra rent hus, som det så vackert heter.

Krister: — Just det, rent hus med kapitalisterna, som förtrycka världen och tillskansa sig alla fördelar på de fattigas bekostnad.

Rektors fru: — Men, Krister, blir det inte rent hus med all kultur och förfining, ja med all bildning också? När jag tänker på herrgårdslivet där hemma i Värmland och hur små förutsättningar folket har — ja förlåt mig, du tycker väl jag är en kalkborgare.

Krister: — Naturligtvis måste vi alla gå nedåt i början för att sedan lyfta alla med uppåt.

Rektor: — Illusioner, illusioner, min gosse. Man har försökt så många gånger. I små grupper går det kanske att förverkliga kommunismen, ty då dessa grupper liksom på axlarna av kultursamhället. Men i ett jämstruktet schematiskt upplinjerat samhälle med arbetsplikt blir det ingen kultur att tala om. Kulturen fordrar frihet.

Prästen: — Ungdomen har alltid så bråttom. Varför ställa allt på huvudet? Äro vi inte på god väg till ett utjämnande av klasserna. Hur många människor leva numera i förnäm sysslöshet? Knappast några. För att ha något socialt anseende måste man helt enkelt arbeta med på något håll. Rike mäns söner bli professorer, döttrarna sätta upp syateljéer. Kropparbetarna bli genom ökade löner, bildningsarbete, försäkringsväsende mer och mer en säkerställd och ansedd klass. Klyftan mellan kropparbete och intelligensarbete håller på att fyllas igen. En jämnare fördelning av inkomsterna är ju önskvärd, men jag tror vi äro på väg dit.

Krister: — Och det kan du säga, pappa, när arbetarna oupphörligt bli slagna. Tänk bara på gruvarbetarstrejken. Var det inte pengarna som segrade där kanske. Att bara kunna tala om jämlikhet i vårt nuvarande samhälle. Nej, klasskampen är en kamp för rättfärdigheten, den måste man gå in för — så länge det finns klasser.

Doktor: — Klasser måste alltid finnas. När den ene kommer upp, trampas den andre ner. Så snart en arbetare får det bra, blir han en småborgare och föraktar den som inte har kommit så långt fram som han. Klasserna växla karaktär och utseende men de måste alltid finnas.

Rektors fru: — Om bara klasserna kunde samarbeta för ett gemensamt mål. När man dagligen läser om arbetskonflikterna får man ju intryck av inbördeskrig och revolution mitt i vårt så kallat fredliga Sverige. Vad säger ingenjören? Hur skall man kunna komma över denna skarpa motsättning mellan arbetsgivare och arbetare?

Ingenjören: — Jag för min del tror, att vi skulle försöka med industriell demokrati. Även om det skulle medföra litet bakslag för industrin, skulle det återställa förtroendet mellan de båda lägren, som nu stå på en sådan fiendefot, att inte ens parlamentärflaggan respekteras. Det kan inte fortsätta så här.

Krister: — Där ser ni. Förhållandena bli olidliga för den stora massan och så följer med naturnödvändighet revolution.

Rektor: — Naturnödvändighet — det är få ord som reta mig så mycket. Ständigt förekommer det i kommunisternas och marxisternas ordbok. Detta tal om de ekonomiska lagarna som någon sorts obönhörliga naturkrafter som driva sitt spel med människorna. Såväl arbetsgivare som arbetare utmåla sig som oskyldiga offer därför. I själva verket är det en kvarleva av 80-talets materialistiska tänkesätt. När man i övrigt har frigjort sig från detta och inser de andliga faktorernas värde och nödvändighet för ett samhälle, sitter man fast just på den gamla ståndpunkten när det gäller ekonomien. Hela kommunismen är bara gammalt 80-tal som spökar med sitt materiella lycksalighetsrike utan Gud, utan moral, utan frihet. Den för arbetarrörelsen tillbaka i stället för framåt —.

Krister: — Farbror missförstår alldeles —.

Rektor: — Arbetsgivarna äro inte en bit bättre. En lockout skylla

heter, vi måste lära oss att slå och hela, mest slå. Vi ha inte haft tid att ta reda på mer om dessa mutkolar, detta moskovitiska mordarbyke, dessa kapitalistdjävlar, dessa vidriga lyxkvinnor, dessa råda busar, dessa medlöpare än att det är ett pack, och att vi måste sopa bort avskräddet vid valen.

Vore det inte på tiden att vi började intressera oss för varann. Skulle vi inte ta och studera hur dessa underliga djur fungera, varför de bete sig på sina skilda vis och utforska hur vi ska kunna bo på den här jorden, i det här landet med dem, bo med dem och vara lyckliga med dem?

Låt oss inte tro att människorna evigt behöva bli bet på konsten att leva med varandra. Det dröjde länge innan de upptäckte Amerika, radium och att flyga. Det är nog inte så att det skulle vara detsamma som att skapa om vår natur och förvandla oss i helgon. Det är inte ondskasom gör, att vi bära oss åt som vi

Avsked från Sverige

Lycklig den som har sin semester sparat tills valet är över. Efter att i många veckor ha levat med bilden av en oberäknelig, okänd och skrämmande väljarskara oavbrutet inför sin inbillningsögon, blir man med ens fri och ensam som fågeln på kvist. Spänningen som levat i de högljudda talen och den sårande skriften har lagt sig till ro. Det är nu de tysta äventyrens tid att träda fram ur sin bortglömda värld.

Jag behöver inte komma längre på färden mot utlandet än till vägen vid Lönsås kyrka i Östergötland, förrän livet redan är nytt och skönt.

Vetestukorna stå välbyggda och rika på de vida åkrarna. När kvällsljuset faller över östgötaslätten likna de med sina fina skuggor hyddorna i någon väldig negerby, sådana man brukar se dem på biograf. Men i verkligheten äro de långt trofastare och präktigare. De stå som en bild av människornas arbetskraft och musten i den sköna slättens jord, där den ligger högtidlig och stilla framför en.

Lukten av mogen säd blandas med den kryddstarka doften från starrängens örter. Kvällsluftens kyla mildras då och då av ljumma stråk. Det är alldeles tyst. En man spänner hästarna från såningsmaskinen och beger sig på hemväg men stegen tyckas försvinna i kvällen.

Längst bort är skogen dimblå och just när himmelens skära färger nått sin högsta prakt har mörkret redan kommit över en. Då börja lyktorna glimta i Skeninge; De lysa och försvinna men vägen ligger tydlig som ett band av vitaste krita i dunklet. —

I Småland speglar septembermorgonens sol i oräkneliga blänkande björklöv och skuggorna falla alldeles svarta på den friska marken. Hur vägen än kröker och svänger är den alltid lika ensam och tom. En och annan pryddig gård, ett litet nätt samhälle, det är spårerna, som människor-

de givetvis på de ekonomiska lagarna, på världskonjunkturerna, på allt opersonligt de kunna hitta på. Som om inte människorna med litet god vilja skulle kunna ordna upp det ekonomiska livet efter etiska principer.

Prästen: — Tyvärr är det nog mest den goda viljan som tryter. Om människorna ändå kunde förvalta sin egendom under känslan av ansvar.

Rektors fru: — Men om man hade tillräckligt mycket ansvars-känsla, skulle man ju aldrig unna sig att ha det gott, så länge det finns människor, som gå arbetslösa och svälta och frysa. Ja, hur skall man egentligen kunna leva på en »kultiverad» levnadsstandard med gott samvete?

Prästen: — Tolstoys gamla fråga, alltid lika svårt att svara på.

Krister: — Ryssland har svarat. Där kan man nu leva med gott samvete.

Prästen: — Tror du det Krister? Det är alltid lika svårt för människor att leva i jämnhöjd med sina

na lämnat efter sig men själva ha de dragit sig tillbaka. Står någon gång en tyst lingonplockerska böjd över tuvorna i skogskanten kan man inte räkna ut varifrån hon kommer Skogen ter sig ändlös. Men vägarbetarna som utföra breddning och rätning av smala och krokiga vägar äro glada kamrater på landsvägen. Med alla de nyanser varav teckenspråket är mäktigt uttrycka de vänliga känslor för den förbifärande. En liten upplevelse utan ord, alltid lika välkommen.

Så kan man färdas tiotal efter tiotal av mil utan att byta ord med någon främling. Och när avskedets timma slår är det den vänlige tulljämstemannen i hamnen som får den hälsning, vilken borde tillfallit alla de små förknnyta smålands-gubbarna och alla små pågar med milda skånska röster, som man skulle velat bekanta sig med på färden.

I de främmande länderna äro vägarna raka som pistolskott, breda och stensatta. Där ligger städerna så tätt att de gripa i varandra. Och frågar man efter rätta vägen ut genom de små livliga prängarna får man genast tre eller fyra svar samtidigt. Beredvilliga och älskvärda. Ganska tjugande också med de olika skiftningar i språket, som är ett nöje att urskilja och som skärpas med avståndet.

Men det rörande oskuldsfulla i en svensk landsväg, som inte är vidgjord på långa tider, finner inte sin make därute i världen. De stenlagda vägarna äro alltför målmedvetna. De ha inte plats för det sagolika och drömlika, som dväljs i skuggiga krökar och solbelysta skogsfångar, där de svenska landsvägarna gå fram.

En lycklig resande från Sverige låtsas inte i första taget om, åt vilken sort han ger priset. Det är till en början alldeles nog att ha fått tillfället och makten att pröva båda.

Casan.

idées. Alla ha vi inom oss en kapitalists, som vill behålla, en kommunist, som vill ge, en hedning som vill behålla, en kristen som vill ge. Inte ens den radikalaste kommunist är så radikal som Kristus: Tag vad du äger och giv åt den fattige.

Rektors fru: — Just det bibelspråket gör kyrkan så mycket för att biförklara. Man skall leva efter sin kallelse och sitt samvete, säger man. Min kallelse som rektorsfru med böcker, musik och resor går på 8.000 kronor, mitt samvete säger: Du borde leva på tre tusen kronor som den svenska arbetaren får göra. Först då skall jag med frimodighet se honom i ögonen och kunna tala med honom som med en like.

Krister: — Bravo, tant Aina Du måste bli prenumerant på Clarté.

Rektors fru: — Tack, jag håller Tidevarvet.

Prästfrun: — Då behöver du inte flera radikala tidningar. Jag för min del föredrar Smålands veckoblad. Den är så vilsamt opolitisk. Skall jag läsa högt en bit?

Elsevir.

ELIN WÄGNER:

Demokratiens inre verkstad

Svenska folket har just undergått en grym behandling. Partierna ha skurit upp det mellan sig, fast det så väl kunde behövt att få vara en enhet, litet som det är. När segraren jublar, verkar det ungefär som när en grupp barnungar slagit sönder en oersättlig dyrbarhet, och den tok som fått tag i största skärvan ropar hurra.

Låt oss därför just nu, med flit just nu tala om de rikedomar, de kraft- och glädjekällor som finnas vilande oupptäckta i den mänskliga samvaron.

Låt oss inte neka oss någonting. Låt oss vända oss från vrångebilden av demokrati, inte till någon diktatur av ryskt eller italienskt mönster men till den verkliga demokratin, som vilar på individernas skapande kraft.

Kort sikt, okunnighet om de enklaste psykologiska regler, vanvördnad för de eviga lagar som styra världen, det har varit valkampens kännetecken. Men låt oss nu inte för den skull säga: hantera varann lär sig människorna aldrig och framför allt aldrig svenskar. På den punkten äro och förbli vi ständiga män, barbarer. Låt oss i stället säga: vi ha tydligen gömt den svåraste konsten till sist men nu ska vi ta itu med det problemet också.

Förstudier ha visserligen gjorts genom tiderna, stora genier ha gjort evärdliga upptäckter, men vi ha inte brytt oss om dem, vi ha haft så mycket annat viktigare att göra. Vi måste först underlägga oss jorden, luften, havet, lära oss fysikens lagar, tillgodogöra oss jordens nyttig-

heter, vi måste lära oss att slå och hela, mest slå. Vi ha inte haft tid att ta reda på mer om dessa mutkolar, detta moskovitiska mordarbyke, dessa kapitalistdjävlar, dessa vidriga lyxkvinnor, dessa råda busar, dessa medlöpare än att det är ett pack, och att vi måste sopa bort avskräddet vid valen.

Vore det inte på tiden att vi började intressera oss för varann. Skulle vi inte ta och studera hur dessa underliga djur fungera, varför de bete sig på sina skilda vis och utforska hur vi ska kunna bo på den här jorden, i det här landet med dem, bo med dem och vara lyckliga med dem?

Låt oss inte tro att människorna evigt behöva bli bet på konsten att leva med varandra. Det dröjde länge innan de upptäckte Amerika, radium och att flyga. Det är nog inte så att det skulle vara detsamma som att skapa om vår natur och förvandla oss i helgon. Det är inte ondskasom gör, att vi bära oss åt som vi

gör, det är dumhet, okunnighet och oförmåga att tänka oss in i andras situation. Sådant måste kunna botas. Kunskap om människan är icke ouppnåelig och har i själva verket gjort stora framsteg, fast den inte kommit ut i tillämpningen bland oss alla utan är något som övas av specialister som yrke mot sjuka.

Denna inledning är gjord för att motivera den utförlighet varmed Tidevarvet nu en stund framåt kommer att behandla teorien om grupporganisation som lösning på problemet hur man skall åstadkomma en verklig folkstyrelse. Ingen kan ha kommit levande ur valen utan att grubbla på den saken, det är vår enkla förutsättning för att lägga fram problemet. Vi komma då att följa huvudsakligen The new State av den amerikanska socialpsykologen M. P. Follett, men att låta inspirera oss av flera andra. Att ge översikten av en rad socialpsykologiska verk tillåter oss inte våra resurser.

Grupplivet som cellen i en levande demokrati har Tidevarvet dock tidigare flera gånger kommit att behandla. Emilia Fogelklou har skrivit därom. Greta Cardell har skrivit om Mc Dougalls gruppteori, undertecknad har redogjort för praktiska erfarenheter hur gruppliv genomföres i England. Dessutom är miss Folletts bok i sig själv en över-sikt, ett utbyggande och fullkommande av tidigare resultat. De som känna Tidevarvets grundåskådning, ska snart förstå varför denna bok fått bli stommen. Den innehåller så mycket av just det som vi sökt uttrycka på annat vis, av det som ligger i luften likt radiovågor och kan mottagas av dem, som har den rätta våglängden.

Boken som ständigt kommer ut i nya upplagor och fått entusiastiska lovord är skriven under kriget, sönderdringens stora tid. Men den bygger på tesen om människornas enhet och beroende av varandra. Det är inte bara en uppbygglig fras, det är den

Kanongjutare och pacifister

ETT MÄNSKLIGT DOKUMENT

Det är så vanligt att människors idealitet vänder och gör helt om, när den råkar i kollision med deras privata, tillfälliga intressen. Ja, så vanligt, att vi med ett litet leende kalla det mänskligt och förlåta oss det. Fosterlandskärleken hos kapitalisterna håller t. ex. inte alltid, när kapitalet ser sig hotat. Kapitalflykten från Sverige lär vara ganska livlig just nu under inflytande av den anti-kommunistiska agitationen »Värna ditt hem!» på allm. valmansförbundets affischer blir: köp Chilepapper! i verkligheten. Och att proletarietets solidaritet inte alltid håller, när det gäller för en grupp att skaffa eller behålla förmåner, det vet man ju. Den som har lust, kan läsa tidningen Den Arbetslöse, så får han se svart på vitt.

Men det är inte meningen att fortsätta med att klaga över idealitetens skröplighet. Det här ovan sagda är avsett endast som bakgrund till ett rörande prov på idealitet inordnande under ett större intresse.

På Tidevarvets bord ligger just nu ett av de mest gripande dokument redaktionen någonsin haft under sina ögon. Det är ett brev, skrivet från Tyska metallarbetarförbundets sekretariat till den tyska sektionen av Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet.

Det är så intressant, att det förtjänar återges:

»Under kriget», heter det, »syssettsatte firman Krupp i Essen 85,000 arbetare och 30,000 arbeterskor. De senare blevo efter kriget genast avskedade, då de intogs extra för framställning av krigsmaterial.

Kruppverkens omställning från krigs- till fredsproduktion medförde betydande svårigheter. En mycket mindre styrka behövdes för fredsproduktionen än för krigsproduktionen. »De maskiner och anläggningar, som använts för att framställa krigsmaterial, blevo vidare till stor del obrukbara för fredsproduktionen.»

De arbetare som använts för krigsproduktion, voro så gott som uteslutande specialutbildade arbetare, heter det, och man utvecklar hur firman kom ifrån svårigheten genom att avskeda 50,000 arbetare däribland många som specialutbildat sig under årslång anställning i verket. För den nya verksamheten utbildades huvudsakligen de yngre.

»De avskedade arbetarna voro mestadels sådana som firman dragit till sig från hela Tyskland, men

sanning, på vilken vi måste mura upp vårt liv.

Det är visserligen sant att individerna och staterna i bokstavlig mening söka slå sig fram på andras bekostnad. Men då utgår de från en illusion, nämligen den om motsättningen mellan jaget — de andra. Det finns inte något isolerat jag, lika litet som det finns något betydelselöst jag eller något som bara är en liten kugge i ett maskineri. Varje jag är en enhet som genom mångfalden av sina kontakter i sig representerar det hela och skall uttrycka det hela.

Sedan detta skrevs, ha världens gemensamma kristidslidanden bekräftat på nytt tesen om vår enhet. Ja även Förenta staternas regering tyckes ha klart för sig, att motsättningen USA-resten av världen inte heller går att uppehålla, fast Amerika synes vara ett så en så komplett och fristående stormakt.

När vi söka en ny styrelseform

bland dem befunno sig, som nyss anmärkts, en hel del som hade hemortsrätt i Essen och icke hade någon möjlighet att utvandra. Essen står därför än i dag främst i arbetslöshetsstatistik av alla tyska städer. För närvarande finns 16,500 arbetslösa i Essen och flertalet av dem äro f. d. Krupparbetare. Då och då få de något arbete men ha ingen stadigvarande sysselsättning.»

Vidare skildras i skrivelsen hur 7,000 av dem gå och vänta på pension från Krupp men ännu icke uppfyllt villkoret att ha fyllt 65 år, medan 2,900 arbetare f. n. åtnjuta pension från verket.

Efter denna skildring av de kroniska svårigheter som omläggningen berett enskilda arbetare och staden Essen, heter det vidare i samma torra, byråkratiska språk:

»Körelsens omläggning efter kriget hälsades i allmänhet med största glädje. Bland arbetarna rädde den uppfattningen att de våldsamma inskränkningarna stodo i direkt sammanhang med Versaillesfördraget, och att firman var utan skuld. Denna övertygelse förstärktes, då enbart hos firman Krupp 15,000 arbetsmaskiner förstördes på grund av Versaillesfördraget.

Några oroligheter eller sabotage av industrien förekommo icke vid omläggningen och den därmed följande personalinskränkningen. Dessa avskedanden väckte visserligen bittra känslor men togos emot som en oundviklig skickelse. Inga strider av större omfattning såsom strejker, proteststrejker mot avskedanden i större skala ha ägt rum.»

Värdighet, överblick, förmåga av inordnande under större sammanhang och förmåga av offer för ett högre väl, talar ur denna skrivelse. Ibland mötes man, när det blir tal om avrustning, av så stora omöjligheter just på grund av den arbetslöshet som skulle uppstå, att det nästan verkar som om man måste behålla kriget av hänsyn till uniformskräddarna. Hur lätt blir det inte att identifiera sina egna intressen med statens, så som skedd då regementstäder prompt velat ha kvar sina regementen, oavsett om platsen var den lämpligaste för en förläggning eller ej, blott därför att det var en ekonomisk fördel för staden.

Kruppska arbetarna kunde ju ha demonstrerat mot att bli avskedade med det motivet att de demonstrerade för Tysklands väl, fast de demonstrerade för sig själva. Men här är män som underkastat sig den ar-

betlöses öde i stillhet, därför att det var till välsignelse att krigsfabrikationen kom bort. De äro i sanning ett högt föredöme och kunna komma oss att blygas lite var.

Partierna ha aldrig brytt sig om att söka åstadkomma en sådan för-

Feminism i Folkförbundet

Den konferens i och för sammanfattandet av internationella lagar, som skall hållas i Haag nästa sommar, kommer att taga upp till behandling nationalitetsfrågan med allt vad den innebär, även frågan om gift kvinnas nationalitet. Resultatet av denna konferens, efter att ha bekräftats av de olika länder, som beröras av frågan, kommer att i detta som i andra fall avgöra världslagarna för framtiden. Det är därför av synnerligen stor betydelse att alla de som anse att staten icke har rätt att beröva en kvinnlig medborgare hennes nationalitet, därför att hon valt att gifta sig utanför dess lagskipningsområde, skola se till att de beslut, som fattas i Haag, komma att lösa denna fråga på ett tillfredsställande sätt. Det kommer icke att bli lätt att få de församlade juristerna att erkänna nödvändigheten av en ändring av lagen, emedan största antalet församlade i Haag äro män, och en man, som icke riskerar att på detta sätt nödgas ge upp sin nationalitet, behöver fantasi för att inse vad det betyder för en kvinna att bli utlänning genom giftermål med en utlänning. Men dessa mäns erkännande måste vinnas.

En god början har gjorts i Genève. Förbundets Första Komité har diskuterat arrangemangen för nästa års Haag-konferens. På förslag från M. Orestes Ferrara, Cuba, understödd av M. Diogenes Escalante, Venezuela och M. Lo-Honai, Kina, har Kommissionen avgivit följande resolution i sin rapport till Församlingen: »Med hänsyn till att nationalitetsfrågan, som står på lag-konferensens program, är av särskilt stort intresse för kvinnorna och efter som art. 7 i förbundspakten föreskriver likställighet mellan män och kvinnor när det gäller ställning och verksamhet inom Förbundet, vill Församlingen härmed uttala som sin önskan att de regeringar och medlemmar av N. F. som kallats till den kommande konferensen för sammanställandet av internationella lagar, noga beakta dessa punkter, när de utse sina delegater.» En dylik resolution gör det utomordentligt svårt för regeringarna att utesluta kvinnor vid valet av delegater till Haag-konferensen.

De amerikanska kvinnorna anse detta som en epokgörande händelse. »Aldrig förr i hela vår historia», säger en medlem av Nationella kvinnoföreningen i U. S. A., »ha kvinnor utsetts på samma villkor som män till delegater i en internationell sammankomst för att träffa avtal i internationella frågor.»

betslöses öde i stillhet, därför att det var till välsignelse att krigsfabrikationen kom bort.

De äro i sanning ett högt föredöme och kunna komma oss att blygas lite var.

Partierna ha aldrig brytt sig om att söka åstadkomma en sådan för-

ening. De ha begärt massornas röster och på sin höjd arbetat på att få fram en massvilja, född ur suggestion och härmningsdrift. Men det är inte bättre att följa en valboss än att lyda en diktator, alltsammans är hjordliv. Demokrati är något helt annat. Det vilar på individens skapande kraft.

Men var se vi spåren av denna skapande kraft annat än i enstaka fall? Och demokratin skulle ju vara en samverkan av alla.

Vi se den inte, ty den förblir vilande och bunden, till dess den befrias genom grupplivet.

Gruppen blir alltså på en gång verktyget och den cell ut från vilken den nya staten bygges upp. Men individen inom en grupp som bildats till exempel ur grannskapssynpunkt, tillhör som yrkesmänniska en annan grupp, som sportmänniska som familjemedlem åter andra. På det sät-

Nya röster

Tidevarvet har trott att ett par av de skrivelser vi för Frisinnade Kvinnors räkning mottagit kunna vara av intresse även för våra läsare. Detta därför att striden mot uppdelningen i klasser, för vårt program icke tog slut i och med det att valen äro över. En fas är avslutad och en ny börjar, under vilken vi måste dra konsekvenserna av valen och samla oss för nya uppgifter.

Det första av dessa brev är skrivet av författarinnan Sigrid Gillner, en aktivt verksam socialdemokrat.

Till Tidevarvet!
Jag har nyss slutat att läsa Ert nummer för den 8 sept och jag kan inte låta bli att från mitt »valföredragsblock» sända Eder en hälsning och ett tack. Ett tack för att Ni sänder mig Er tidning och ett tack för att Ni vågat hålla Er frisinnade kurs.

Det har varit roligt för oss socialistiska kvinnor att se, att en grupp kvinnor vågade gå emot borgerlig samling och slå igenom något av den radikala idealism i det sociala reformarbetet, som utan Er icke hade haft någon röst bland »de borgerliga». — Vi socialdemokrater här i Östergötland göra allt vi kunna för vår sak. Ni göra allt Ni kunna för er. Någon stans mötas våra gärningar! — Jag skriver detta icke som »representant» utan som medarbetare i den slags kvinnosak, som rösträtten ensam icke kan föra till seger. Som kanske är Tidevarvets uppgift. Jag tackar för den förstälse för denna sak, som Tidevarvet sprider!

Norrköping, i hast mellan mötena, den 10/9.

Sigrid Gillner Ringenson

Det andra brevet kommer från en representant för den bildade radikala ungdomen.

Till Tidevarvets redaktion.
Inseende det lönlösa i att försöka få nedanstående infört i någon av de borgerliga dagliga tidningarna vänder jag mig till Tidevarvet, som för många av oss radikala studenter blivit en klart lysande stjärna, när så många kända fyror sloknat.

Det blåste friska högevindar över Stockholm vid valet stod det klart för var och en, som mötte alla dessa trötta, orkeslösa gamlingar, som mer eller mindre frivilligt föstes till vallokaler. Men vad som var avsett att synas mera, var de borgerliga partiernas valbilar, fullastade med studenter av de yngsta och färs-

te komma grupperna i ständig relation till varandra. Grupperna, ständigt sammanvävda som celler, ständigt skapande, bilda staten, staten ingår som en cell i en större världsenhet. På det sättet är ingen individ någonsin överksam, utan alltid medarbetande, givande och skapande, så att en ständig förbindelse äger rum mellan alla delar i ett träd. Då försig-går ett ständigt val, ett ständigt givande av min röst, ett ständigt verkställande av den gemensamma viljan.

Detta kan låta som fantasi eller någon slags ny amerikansk religion till så många andra. Det skulle inte ha något med verkligheten att göra.

För att inte aldeles lämna läsarna svävande i det blå vid detta tidiga avsnitt i framställningen, må erinras om en liten passus i en intervju med Amerikas förnämste stadsplanarkitekt som för en liten tid sen förekom i Svenska Dagbla-

det. Där berättar han om gruppen i arbete, fast han inte nämner ordet. Utvecklingen har drivit det därhän att man måste dela upp den amerikanska landsbygden i regioner som trafiktekniskt och byggnadstekniskt ansluta sig till de stora stadssystemen och inordnas i dem. Denna anslutning har skett på frivillighetens väg, av inofficiella sammanlutningar. Så delas icke Amerika upp regionalt nästan från en central officiell myndighet, utan genom samarbete av grupper som verkligen uttrycka en demokratisk folkvilja.

Det ger en liten blick in demokratiens inre verkstad, där jag med mina grannar och arbetskamrater skapar en samvilja. Vi ska i nästa nummer låta miss Follett föra oss vidare omkring där.

Demokratiens förberedes genom långsamma och mödosamma experiment och forskningar.

Med utmärkt högaktning.
Einar Osterman
Med. kand.

Med utmärkt högaktning.

Einar Osterman

Med. kand.

Kungsg. 4, andra huset fr. Stureplan.

Lagerasons

fotspecialist

om Ni har något ont i Edra fötter och ben. Tag närmare reda på, hur det låta, böjliga och metallösa Wizard-fotstödet verkar. Alla råd och upplysningar lämnas kostnadsfritt. Tel. 66 03.

Tala med vår Wizard

fotspecialist

om Ni har något ont i Edra fötter och ben. Tag närmare reda på, hur det låta, böjliga och metallösa Wizard-fotstödet verkar. Alla råd och upplysningar lämnas kostnadsfritt. Tel. 66 03.

Lagerasons

fotspecialist

om Ni har något ont i Edra fötter och ben. Tag närmare reda på, hur det låta, böjliga och metallösa Wizard-fotstödet verkar. Alla råd och upplysningar lämnas kostnadsfritt. Tel. 66 03.

Lagerasons

fotspecialist

om Ni har något ont i Edra fötter och ben. Tag närmare reda på, hur det låta, böjliga och metallösa Wizard-fotstödet verkar. Alla råd och upplysningar lämnas kostnadsfritt. Tel. 66 03.

Lagerasons

fotspecialist

om Ni har något ont i Edra fötter och ben. Tag närmare reda på, hur det låta, böjliga och metallösa Wizard-fotstödet verkar. Alla råd och upplysningar lämnas kostnadsfritt. Tel. 66 03.

Lagerasons

fotspecialist

om Ni har något ont i Edra fötter och ben. Tag närmare reda på, hur det låta, böjliga och metallösa Wizard-fotstödet verkar. Alla råd och upplysningar lämnas kostnadsfritt. Tel. 66 03.

Lagerasons

fotspecialist

om Ni har något ont i Edra fötter och ben. Tag närmare reda på, hur det låta, böjliga och metallösa Wizard-fotstödet verkar. Alla råd och upplysningar lämnas kostnadsfritt. Tel. 66 03.

Lagerasons

fotspecialist

om Ni har något ont i Edra fötter och ben. Tag närmare reda på, hur det låta, böjliga och metallösa Wizard-fotstödet verkar. Alla råd och upplysningar lämnas kostnadsfritt. Tel. 66 03.

Lagerasons

fotspecialist

om Ni har något ont i Edra fötter och ben. Tag närmare reda på, hur det låta, böjliga och metallösa Wizard-fotstödet verkar. Alla råd och upplysningar lämnas kostnadsfritt. Tel. 66 03.

Lagerasons

fotspecialist

KrigiHalland

Den borgerliga framgången vid valen har naturligtvis givit nytt mat åt dem som hoppas på en renässans för vår krigsberedskap. Det märks icke minst på de kommentarer som de borgerliga tidningarnas manöverkorrespondenter gjort till striderna i Halland. Om sydarmén fått vika för nordarmén, så beror det på att vi icke ha nog luftvärnsartilleri, icke nog kulsprutor och tungt artilleri. Alltså måste vi ha ny material, m. a. o. nya millioner ska till för rustningar men då ska vi också kunna försvara oss!

Mest resonerar man dock som om det hela vore en trevlig sportövning, och inte en skugga av den hemiska verklighet dessa strider avse att eftergöra, fördunklar skribenternas entusiasm. Det hela är ju också bara övning, en repetition upp till den punkt, då det gäller att bestraffa all antimilitaristisk propaganda. Då kommer bleka allvaret in som om vi har fienden i landet.

Hur mycket pengar har man kastat ut, hur många fält har man trampat ner, hur många nyttiga dagsverken har man förspillt, och hur många kommunister har man lärt att sköta kulsprutor?

Den som kan svara på de frågorna har väl därmed också angivit de påtagligaste resultaten av manövern i Halland.

kaste årgångarna För den stora allmänheten är ännu, underligt nog, studentmössan ett tecken på högsta medborgerlig bildning, och dessa studenter ha sålunda givit de partier, för vilkas räkning de uppträtt, sken av att vara ett de intellektuella parti. Å alla radikala studenters vägnar protesterar jag mot ett dylikt fullmaktagande. Nationella ungdomsförbundet kan som andra medborgargrupper agitera utan särskild kärbe-teckning. Man vet på det hållet mycket väl, att de intellektuella sökt sig till partier, långt till vänster om deras uppdragsgivare.

Det är en skam för en svensk student att bli nämnd i samband med högerns ruskiga revolverjournalistik och makabra flygbladskonst.

Jag vill också lyckönska »Frisinnade Kvinnor» till deras »seger», ty för många av oss demokratiska studenter har deras valrörelse, även om den inte lämnat något resultat i form av vunna mandat, varit en seger — för fred och humanitet. Sedan de frisinnade nu definitivt förverkat arbetarnas sympatier, står för många klart, att vägen till återvinande av dessa stora medborgargrupper förtroende för den borgerliga radikalismen är den av »Frisinnade kvinnor» anvisade. Men det blir en stening och svårfrankomlig väg.

Som man blygs man att vara tvungen erkänna detta.

Med utmärkt högaktning.

Einar Osterman

Med. kand.

Med utmärkt högaktning.

Einar Osterman

Med. kand.

Med utmärkt högaktning.

Einar Osterman

Med. kand.

Med utmärkt högaktning.

Einar Osterman

Med. kand.

Med utmärkt högaktning.

Einar Osterman

Med. kand.

Med utmärkt högaktning.

Einar Osterman

Med. kand.

Med utmärkt högaktning.

Einar Osterman

Med. kand.

Med utmärkt högaktning.

Einar Osterman

Med. kand.

Med utmärkt högaktning.

Einar Osterman

Med. kand.

Med utmärkt högaktning.

Einar Osterman

Med. kand.

Med utmärkt högaktning.

Einar Osterman

Med. kand.

På väg mot enkelmoralen

Forts. från sid. 1

den nerklubbas av en man i professor Almkvists auktoritativa ställning och med all-önskvärd överlägsenhet, såsom när det gäller en vidskäpelse som icke längre får hysas av förnuftigt folk.

»Lyckas man icke minska efterfrågan, så minskar man aldrig prostitutionen, ty lyckas man rädda några stycken, så komma till följd av efterfrågan genast nya i stället. Innan man minskat efterfrågan på prostituerade så är dess minskande genom räddningsåtgärder ett lönlöst arbete, det är som att söka ösa läns en damm med ständigt vattentillflöde. Prostitutionen mer eller mindre hemlig uppnår i ett samhälle den storlek som svarar mot efterfrågan och behåller denna. Sker en avtappning ökas genast tillflödet och så inträder status quo.»

Det har också hetat gent emot våra protester mot ensidigt ingripande mot de prostituerade kvinnorna, att vi på grund av feministiskt rättshaveri icke unnade dem förmånen att utsättas för den serie åtgärder med varningar, övervakningar och slutligen för de obotfärdiga tvångsräddning, som det v. Kochska

förslaget innebar. På den punkten säger professor Almkvist:

»Jag har nog sett exempel på, att genom människors ingripande prostituerade kvinnor räddats till en nyttig verksamhet, men enligt min erfarenhet är detta endast ovanliga undantag, och härvid synes mig det bästa resultat uppnås av enskilda räddningshem. Där synes man bäst fatta dessa kvinnors psykologi och lyckas oftast göra folk av dem, något som jag iakttagit under den tid (1908—1911), då jag var läkare vid Frälsningsarméns hem. Men vad som eljest räddat ett visat antal prostituerade, synes mig vara mera eller mindre mäktigt **ingripande händelser** i livet, (förälskelser, gripande dödsfall eller andra sorger, religiös eller annan väckelse m. m.), något som samhällsmyndigheter icke skapa. Till statliga korrektionsinrättnings förmåga i räddningshänseende har jag ingen tilltro, deras värde synes mig minst sagt tveklaktigt. I synnerhet som dessa ej sällan äsätta kvinnan en stämpel av mindervärdighet, vilken i hög grad försvarar hennes övergång till ett annat liv.»

Att Landskronasystemet, så kallat efter tvångsarbetsanstalten i Landskrona, som kom i reglementeringens ställe, icke är verksam, och att de prostituerade liv fortfarande blir en serie av vistelser å tvångsarbetsanstalt med korta intervaller av frihet, då yrket utövas, den saken äro alla eniga om. Men i det längsta har den synpunkten hållit sig kvar att det var borttagande av polisgodtycket, införande av villkorlig dom, av rättegångsbiträde, av förhandlingarnas offentlighet, som behövdes, men att det gamla systemet i och för sig kunde duga. Professor Almkvist stryker ett streck över den uppfattningen. Det intressantaste i hans broschyr är kanhända hans påpekande av hur hela problemet förvandlats till sin karaktär allt medan mer eller mindre sakkunniga styrelser och kommittéer gjort skökostatistik och framlagt lagförslag. »Den fria kärleken ökar under det att prostitutionen minskar», säger han.

»Enligt vad danska specialkolleger meddelat mig skulle i Köpenhamn just denna minskning av prostituerade och ökning av olika fria kärleksförhållanden vara tydligt påfallande. Detta synes mig vara en förbättring av de sexuella förhållanden och jag hoppas på en liknande utveckling i Sverige.»

Iakttagelsen är säkert riktig. Livet har ändrat strömfåra av sig själv. Det skedde när hemmets skrankor brusto, när flickorna blevo självförsörjande och oberoende och kommo ut på arbetsmarknaden och när hela den moraliska värderingen blev en annan. I stället för att prostitutionen varit komplementet till äktenskapet blev den fria kärleken det stället. Ben Lindsey, författaren till Den moderna ungdomens uppror, skriver på ett ställe att bordellkvarteren i Denver dit fordom den manliga ungdomen sökte sig, försvunnit men i stället har kommit till hela det nya komplicerade olösta problem som den manliga och kvinnliga ungdomens sexuella samliv utgör. Varken Lindseys eller Eva Andéns förslag resp. Kamratäktenskap och Blå bok, upptar emellertid Almkvist till behandling.

Den gamla skolan som höll på prostitutionen men blott ville sanera och reglementera den, hade rätt så till vida som att den betydde en avlastning av påfrestningen på den kvinnliga ungdomens dygd i bemärkelse av sexuell oberördhet. Situationen nu till dags är farligare och det sker fler öppna katastrofer. Men hur många äro de som vilja ha tillbaks bordellkvarteret och vilja ha tillbaks den tid, då den unga ovetande familjeflickan ogenerat sändes i armarna på en man som gjort sina erotiska lärospån uteslutande i bordellerna? Vem vill ha tillbaks alla grova missbruk, alla tysta li-

danden och brutna hälsor inom de lagligt sanktionerade äktenskapen?

De som påstått att prostitutionen är outrotlig, äro alltså slagna på fingrarna lika väl som de som påstå att den kan angripas endast genom att gå rakt på den ena parten. Prostitutionen kommer så småningom — för att citera ett uttryck ur Tidevarvet som vi funnit under en tillbakablick i årgångarna — endast att vara behövlig för resande eller för de män som älska den för dess egen skull. Och även om de senare äro en liten oförbätterlig grupp, så spela de ingen roll i det stora hela.

Professor Almkvist har insett att i det nuvarande övergångsstadiets sexuella anarki, bör man sätta in en ny moralära, ty människorna behöva sedliga normer och vämjäs utan dem och detta gäller även något så fritt som den fria kärleken. Han har alltså lagt upp några sexaletiska regler som han anser vara »det minimikrav som varje samhällsindivid har att iakttaga för att icke skada sig själv, sina medmänniskor eller samhället genom sitt sexuella liv.» Individerna bör visa hänsyn till egen person, gentemot det andra könet och gent emot avkomman.

Gentemot egen person,

vartill hör att söka iakttaga nödig självbehärskning i avseende på sexuallivet varför ett levnadssätt, som underlättar denna (undvikandet av alkoholmissbruk, dåligt sällskap, dålig lektyr m. m., bör iakttagas.

att undvika sexuella handlingar, vilka kunna skada hälsa eller konsliv.

att söka sakkunnig vård för eventuella könssjukdomar.

Gentemot det andra könet,

vartill hör att iakttaga trohet under den tid en förbindelse varar, att icke låta den andra parten ensam bära ovälkomna följder av en könsförbindelse.

att icke genom svekligt uppträdande, list skrämsel, hot eller våld söka förmå eller förloda någon till konsumgänge eller annan sexuell handling och

att icke utsätta den andra parten för smittorisk.

Gentemot avkomman,

vartill hör att icke avla barn, om det med sannolikhet kan väntas, att dessa komma att lida av medfödd sjuklighet eller undermålighet.

att icke undandraga sig sina faders- eller modersplikter och att undvika sådant sexuellt förhållande, som gör det osäkert, vem som är barnafadern.

Till detta må först anmärkas att av hela dubbelmoralen i dessa regler icke finnes kvar en bokstav. Varje punkt är lika tillämplig på man och kvinna. Dubbelmoralen är ersatt av en handske- eller enkelmoral, lika självfallet som om aldrig det kravet en gång varit det mest utskrattade fantastiska, nedhånade sedlighetskrav i världen. De stackars utskrattade abolitionisterna och sedlighetsstanterna ha fått rätt av utvecklingens egen riktning och av vetenskapen.

Säkert skola många förfasa sig över att kraven satts så lågt. Att individen kan och bör sträva efter högre fullkomning, har emellertid professor Almkvist sagt ifrån med den lovsång över det sanna äktenskapet och familjekärleken varmed han inleder sin broschyr. Och vad skulle det inte betyda för framsteg om dessa regler hölles och de blevo parias som bröte mot dem?

Eko från Genève

Forts. från sid. 1

ra de andra så mycket som möjligt, där arbetar man för ett gemensamt resultat.

När utskotten för hjälp åt flyktingar lyckas placera milliontals bulgariska, grekiska, turkiska, ryska och armeniska flyktingar och ge dem hemland, jord, bostad och utkomst, då är detta ett arbete för freden och en avspänning av krigs-atmosfären utom att det är ett humanitärt storverk. När man inom det tekniskt-ekonomiska utskottet — där fröken Hesselgren varit suppleant — arbetar på att avlägsna hinder för det fria varu- och penningutbytet mellan länderna, utverkar ömsesidiga lättnader i främlingars behandling, när man arbetar fram en gemensam nomenklatur för tullen, som gör bestämmelsen om mest gynnad nation mera effektiv, när man söker göra gällande Nationernas förbunds anda och intressen vid uppbyggandet av den juridiska grunden för de stora internationella industrikoncernerna, då arbetar man för freden.

Likaså arbetar N. F:s hygieniska sektion för freden, när den upprättar och fullkomnar sitt underrättelseväsen rörande epidemierna över hela jorden ett system i vilket även de smittoförande skeppen som gå på haven, äro infångade. I Epidemicentralen i Singapore har troperna sitt stora vaktorn och fyrtorn mot epidemierna, det står där som en symbol för mänsklighetens gemenskap i strid mot gemensamma fiender. När man tänker på hur det dagligen skickar ut rapporter över hela världen med radio, post och telegraf, så får man ju säga att det bildar den stora motpolen till det arbete som pågår under regeringarnas saktion och skydd i de militära laboratorierna för att spekulera ut utsökta gifter som vapen i krig och verksamma sätt att sprida dem. Att det är möjligt att båda dessa former av mänsklig aktivitet kunna få fortgå samtidigt, officiellt och slutligen bekostas av samma skattemedel, det ger stoff till många spekulationer.

Den hygieniska sektionen sammanför också vetenskapsmän från hela världen till gemensamhet i un-

Broschyren innehåller icke så mycket nytt. Professor Almkvist har kunnat med vetenskaplig auktoritet verifiera en rad omstridda teser alltifrån Josephine Butlers, Björnsons, Ellen Keys till professor Johanssons och doktorerna Ada Nilssons, Sundqvists och Kjellbergs, för att nämna några namn.

Men den må hälsas med tacksamhet därför att den lidelsefritt konstaterar de landvinningar som framgått ur striderna, därför att den ställer sig på den lika moralens ståndpunkt och ut från denna genom upplysning och ny sedlig normgivning vill arbeta för en ny moral. Det är värdefullt i vår tid, när man bland den bildade ungdomen finner så cyniska och medvetna reaktionärer.

dersökningar rörande sjukdomars bekämpande och broderligt delande av resultaten, de må röra sanering av malariadistrikt eller uttrönande av orsakerna till barnadödligheten.

Ett intressant faktum framgår av hygieniska sektionens rapporter. Man har nu kommit fram till att det överallt i alla länder är landsbygdens hygieniska förhållanden framför städernas som böra bli föremål för undersökningar och förbättringar, enär de som regel äro sämre än städernas. Slut på föreställningen om det friska lantlivet. Det är också ett område där gemenskap i jämförande av erfarenheter öppnar klarare perspektiv över läget.

I det sociala utskottet har man placerat kvinnorna, dock icke ensamma. Det har sysslat bl. a. med opiumfrågan och fått anslag till en stor världsomfattande undersökning rörande tillståndet. Det har framlagt förslag om censur på biografaffischer och fått församlingen att vända sig till alla länder, där bordellväsendet existerar med en hemställan att utrota detta och att hålla bättre efter dem som leva på de prostituerade kvinnornas förtjänster, samtidigt med en rekommendation av kvinnlig polis.

Detta är bära vad vi fått fram genom en hastig överblick av de olika kommissionernas rapporter. Men det är nog för att erinra oss om att det genom Nationernas förbund som medium pågår ett intensivt hela jorden omfattande arbete på det humanitära och ekonomiska området. Man kan blott hoppas, att det ska så vänja folken vid samarbete och klarläggande för dem deras intressegemenskap, att det urmodiga, farliga och mot denna gemenskap stridande politiska system som vi nu uppehålla, nödvändigtvis måste falla.

**FÖRSÄKRING
SKÄNKER
TRYGGHET**

**FOLKET
Livförsäkring**

**SAMARBETE
Brand-, Olycksfalls-, Garanti-
Bil-försäkring**

**Kooperationens Försäkrings-Anstalter
Kungsgatan 5 - Stockholm**

Varför kastar Ni bort en extra inkomst och en god kontroll?

Sätt in avlöningen i postsparbanken och tag ut pengar endast i mån av behov. Postsparbanksboken gäller vid alla postanstalter och 300 kr. utbetalas utan uppsägning.

Ränta 4 %.

Mjukaste tjänare!

Till Eder tjänst!

Mjuk för Edra händer men kraftig för Edra golv, grytor, knivar och gafflar. Jag gör rent som ingen ann'.

**HELIOS KRAFT-
skurpulver**

**SKUR-
BJÖRN**

— ger renhet åt allt —